

Türkiye’de Tarihçiliğin Yapısı: Belleten Dergisine Dayalı Bir Sosyal Ağ Analizi

Ramazan Acun*

Giriş

Tarihçinin kimliği, belgelerin seçilmesinden yorumlanmasına kadar tarih yazımında belirleyici rol oynar. O yüzden tarihçinin kimliğinin nasıl oluştuğunu bilmek, yazdığı tarihi anlamamanın anahtarı gibidir.¹ Benzer şekilde bir akademik alanda o alanın yapısını ve bu yapının nasıl oluştuğunu bilmek, o alana özellikle yeni girecekler için bir harita işlevi görür, alanı anlamayı ve yön bulmayı kolaylaştırır.

Böyle bir harita oluşturulabilmesi için atflar ideal bir veri kaynağı oluşturmaktadırlar. Bilindiği üzere atflar, bilim insanlarının 17. yüzyıldan bu yana önceki çalışmaların hakkını teslim edip aynı zamanda kendi düşüncelerini etkileyen kaynakları açıklamalarının en sistematik yolu olmuştur.²

Herhangi bir alanın atf verileri kullanılarak bir haritasının yapılabilmesi için o alanla ilgili bilimsel araştırmalardan oluşan yeteri büyüklükte bir bibliyografik atf dizinine ihtiyaç vardır. Atf verilerinin sistematik olarak derlenmesinden oluşan bibliyografik atf dizinleri sayesinde bu veriler sadece araştırmaya vasıta olmakla kalmamış, kendileri araştırma konusu haline gelmiştir. Gerçekten de atf dizinleri kullanılarak belli alanlarda anahtar niteliğindeki olayların keşfi, kronolojisi, karşılıklı ilişkileri ve görece önemlerini ortaya koyacak araştırmalar yapılmaktadır. Bunu için pratik metotlar geliştirilmiştir.³

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, acun@hacettepe.edu.tr ORCID:0000-0002-1841-045X

1 Bu alanda sosyal ağ analizine dayalı bir çalışma için bkz. Ramazan Acun. “Sosyal Ağ Bakış Açısından Tarihçi Kimliğinin Oluşumu: Ahmet Yaşar Ocak Üzerine Bir Deneme” *Ötekilerin Peşinde Ahmet Yaşar Ocak'a Armağan* (Ed. Mehmet Öz, Fatih Yeşil). İstanbul 2015, s. 1-27.

2 Dipnotlar konusunda bkz. Anthony Grafton. *Dipnotlar, Merak Uyandıran Bir Tarih*, Tercüme: Fatma Acun. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2013; Fatma Acun. "Osmanlı Tarih Araştırmalarında Dipnotlar", *CIEPO, 4 Ara Dönem Sempozyumu, 14-17 Nisan 2011 Uşak*, İzmir: Uşak Üniversitesi, 2012, s. 61-70.

3 Bkz. Eugene Garfield. "Citation Indexing, historio-bibliography, and the sociology of science," *Proceedings of the Third International Congress of Medical Librarianship*, April 14, 1971; EIS V.1, s. 167. Aynı yazar, "Citation indexes for science". *Science*, 122 1995, s. 108-111.

O yüzden bu çalışmada, atıf dizini olarak henüz oluşum aşamasındaki *Türkiye Tarih Atıf Dizini* (TTAD) esas alınmıştır. İşte bu dizin içinde yer alan *Belleten Dergisi* bu çalışmanın ana veri kaynağıdır. Bu çalışmada Türk tarihçiliğinin yapısı, Türkiye’de tarih alanında yayınlanan en uzun soluklu dergilerden biri olan *Belleten*’e dayalı olarak sosyal ağ analizi yöntemiyle incelenmektedir. Bilindiği üzere, Türk Tarih Kurumu yayını olan *Belleten* dergisinin yayınlanması Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk tarafından teşvik edilmiştir. Hatta Atatürk bununla da kalmamış sağlığında çıkan her sayısıyla özel olarak ilgilenmiştir. *Belleten*, bu bakımından Türkiye’de tarih araştırmalarının başlangıçtan bugüne genel karakterini ve bunun zaman içinde değişimini anlamak için başvurulacak en temel kaynaklardan biri ve belki de birincisidir.⁴

Bu çalışmada esas alınan *Türkiye Tarih Atıf Dizini*, web tabanlı bir uygulama yazılımı olan *kaynakca.info*, üzerinde oluşturulmaktadır. Türkiye hakkında üretilen sosyal bilim yayınlarının kapsamlı bibliyografik atıf dizinlerinin hazırlanması, yönetilmesi ve analiz edilmesini sağlayan web tabanlı bütünlük bir uygulama yazılımıdır.⁵ Başka bir ifadeyle *kaynakca.info*’da bulunan atıf verilerini analiz etmek için ayrıca bir yazılıma gerek yoktur. Sistemin nihai hedefi Türkiye’de sosyal bilimler alanında bilimsel üretim, bilimsel etki ve bilimsel kimlik oluşumu⁶ konularında, *ISI WOS* ve *Scopus* dizinlerine benzer şekilde bir dizi araştırmaya vasıta olmasıdır.

Veriler ve Yöntem

Bu çalışma *Belleten*’de yer alan bibliyografik atıf verilerine dayalıdır. Giriş bölümünde de bahsedildiği üzere bu veriler, geliştirilmesi hâlen devam etmekte

4 *Belleten* konusunda bkz. Uluğ İğdemir, “Atatürk ve Belleten”. *Belleten*, III.10, 1939, 355-356; Aynı yazar, “Belleten Yirmibeş Yaşında”. *Belleten*, XXV.100, 1961, 535-537; Fakihe Öymen, “Uluğ İğdemir ve Belleten”. *Belleten*, XLIII.170, 1979, 259-260; Yüksel Özgen, “Belleten Dergisinin Cumhuriyet Dönemi Türk Tarihçiliğindeki Yeri”. Mehmet ÖZ (Ed), *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu Bildiriler* (s. 619-626), Ankara: Türk Tarih Kurumu; 2011; M. H. Şakiroğlu, “Cumhuriyet Tarihimizde Süreli Yayınlarla Kısa Bir Bakış II Tarih Dergileri ve Belleten”. *Belleten*, XLVII.188, 1983, 1207-1222; Semavi Eyice, “Uluğ İğdemir ve Belleten”. *Belleten*, XLIII.170, 1979, s. 393-396.

5 Sistemin geliştirilmesi süreci ve temel fonksiyonları için yazarın şu çalışmalarına bakılabilir; “Türkiye’de Online İşbirliği Ağ Modeline Dayalı Bir Kaynaklar Yönetim Uygulaması.” *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 4/8, 2011, 1-12; “Bilimsel Etki Analizinde Yeni Bir Yaklaşım Doğru Eser Seviyesi Metrikler ve Türkiye’de Bir Uygulama”, *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 5/10, 2012, s. 269-288.

6 *Kaynakca.info*’ya dayalı olarak yapılan bilimsel kimlik oluşumu konusunda bir örnek için bkz. Acun, R. “Sosyal Ağ Bakış Açısından Tarihçi Kimliğinin Oluşumu: Ahmet Yaşar Ocak Üzerine Bir Deneme” *Ötekilerin Peşinde Ahmet Yaşar Ocak’a Armağan*. İstanbul 2015, s. 1-27.

olan *Türkiye Tarih Atf Dizininin (TTAD)* bir alt kümesidir. *TTAD kaynakca.info* üzerinde oluşturulmaktadır. *Belleten*’in 81 yıl gibi uzun bir süredir ve nerdeyse kesintisiz yayınlanmakta ve uluslararası büyük atf dizinlerinde yer almaktadır. Bu özellikleri dolayısıyla da Türkiye’de tarih araştırmalarının” odağı konumundadır. Bütün bunlar bu araştırmadan elde edilecek sonuçların geçerliliğini güçlendirecek önemli özellikler olarak değerlendirilmiştir.⁷

Bu çalışma kapsamında, *Belleten*’in 1937’den 2018’e kadar yayınlanmış bulunan 293 sayıda yer alan 2946 makalenin bibliyografik künyeleri ve her makalenin sonundaki kaynakçada ya da dipnotlarında yer alan atf verileri uluslararası standartlarda *kaynakca.info*’ya girilmiştir. Bu çalışma kapsamında girilen atf sayısı 30009 civarındadır. TTAD toplan atf sayısı ise 21.08.2018 itibarıyla 188664’dır. Bu atf verileri *kaynakca.info*’da eser bazında yapılan ve alınan atıflar olarak, yazar bazında ise alınan atıflar olarak kolayca incelenebilmektedir (bkz. Ekran görüntüleri 1, 2).

Ekran Görüntüsü 1

Belleten Yayın ve Atf Dizini. Bu ekran görüntüsünde sol tarafta, dergide yayınlanmış, sayılar yıl bazında sınıflandırılmış olarak ortada ise 71. cilt, 261. sayıda (2007) yayınlanmış makalelerden üçü görülmektedir. Bu ekranda aktif bağlantılara (mavi renkte) tıklanarak makale veya yazarı hakkında daha ayrıntılı bilgilere ulaşılabilir.

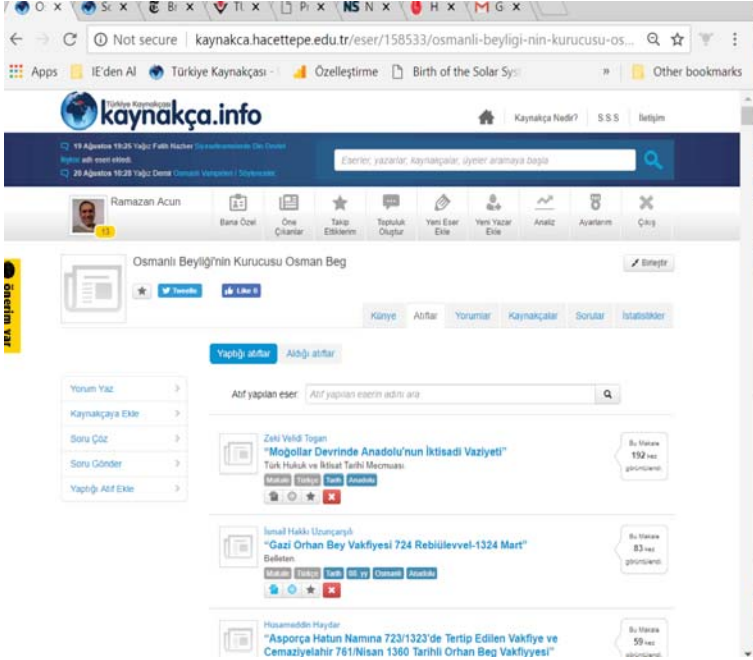
7 *Kaynakca.info* üzerinde oluşturulan *Belleten Dergisi yayın ve atf dizini* şu bağlantıdan hareketle incelenebilir: <http://www.kaynakca.info/eser/120944/vakiflar-dergisi>. Bu dizinin oluşturulmasında emeği geçen Dr. Öğr. Üyesi Serhat Küçük ve Bağ Kuranlar topluluğuna teşekkür ederim. Bağ kuranlar sosyal ağ analizi konusunda faaliyet gösteren bir *kaynakca.info* topluluğudur: <http://kaynakca.hacettepe.edu.tr/topluluk/678002/bag-kuranlar>.

The screenshot shows the Kaynakça.info website interface. The top navigation bar includes the site logo, search bar, and user profile for Ramazan Acun. The main content area displays a list of articles with the following details:

- Year 2007, Cilt LXXI, Sayı 261**
- Halil İNALCIK**
- "Osmanlı Beyliği'nin Kurucusu Osman Beg"**
- Belleten**
- Makale** | **Tarihçe** | **14. yy** | **Osmanlı** | **Anadolu**
- Bu Makale 419 kez görülmüştür.**
- Zeki SALKI ZENGİN**
- "II. Abdülhamit Döneminde Yabancı ve Azınlık Mekteplerinin Faaliyetleri"**
- Belleten**
- Makale** | **Tarihçe** | **Osmanlı** | **19. yy**
- Bu Makale 25 kez görülmüştür.**
- Özgün KUMRALAR**
- "Orta Avrupa'nın Kaderini Değiştiren Savaş: Mohaç Öncesi, Sonrası ve Kastilya'da Yankısı"**
- Belleten**
- Makale** | **Tarihçe** | **Avrupa**
- Bu Makale 12 kez görülmüştür.**

Ekran Görüntüsü 2

Makale Ayrıntı Ekranı. Burada, Halil İnalçık'a ait "Osmanlı Beyliği'nin Kurucusu Osman Beg" isimli makalenin yaptığı atıflardan üçü görülmektedir. Bu ekranda ayrıca yorumlar, kaynakçalar, sorular, istatistikler ve sosyal medya paylaşım gibi, atıflar dışında bir makalenin etkisini ölçen metriklere ait bilgiler de incelenebilmektedir.

Bibliyografik atf verilerinin analizi için birçok metot geliştirilmiştir. Bunlara bibliyometrik metotlar adı verilir. Birçok araştırma alanı, alanını etkisini araştırmak için bibliyometrik metotları kullanmaktadır. Atf analizi⁸ ve içerik analizi⁹ en yaygın kullanılan bibliyometrik metotlardır.

Son zamanlarda yaygınlaşmaya başlayan bir diğer metot ise sosyal ağ analizidir. İki ya da daha çok yazarın birbirlerine yaptıkları atıfları uzun dönemde incelendiğinde, kompleks bir ağ oluştuğu gözlemlenir. Bu esasında bir etki ağıdır. Atf ilişkisinde olduğu gibi kişiler arasındaki her türlü ilişkiden oluşan ağlara sosyal ağ adı verilir. Buradan hareketle, Belleten dergisinde yayınlanan makalelerde yazarların birbirlerine yaptıkları atıflardan oluşan ağın analizinde sosyal ağ analizi (SAA) yöntemi kullanılmıştır.

- 8 Garfield, "Science and Citation Analysis," *Scientific World*, XXVII/1 1983, s. 21-24; Aynı yazar, *Citation Indexing-Its Theory and Application in Science, Technology, and Humanities*, ISIS Press, 1983. Bu kitapta özellikle "Citation Analysis as a Method of Historical Research into Science" başlıklı bölüm önemlidir: <http://www.garfield.library.upenn.edu/ci/chapter7.pdf> (Erişim: 12.11.2015)
- 9 Ramazan Acun, "Konjonktür, Tarih ve Tarihçi: Metot Vurgulu Bir Araştırma", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32/1 2015, s. 1-25.

Sosyal ağların toplumsal problemlerin çözümden başlayarak kurumların nasıl yönetildiğine ve bireylerin hedeflerine ulaşmada ne derece başarılı olduklarına kadar pek çok konuda kritik bir role sahip olduğu önceki araştırmalar tarafından ortaya konmuştur.

Sosyal ağların yapısı ve bu yapıda meydana gelen değişimler SAA metodu ile mikro ve makro düzeyde incelenebilmektedir. Özellikle son yıllarda internette kolayca indirilip kullanılabilen güçlü ve esnek SAA yazılımlarının varlığı sayesinde metodun uygulama alanı genişlemiştir. Buna geçmişin evrakı arasında gizli kalmış tarihî sosyal ağlar dâhildir.¹⁰

İster günümüzde isterse geçmişte bir zaman diliminde olsun, bilimsel etkileşimlerden oluşan bir sosyal ağda bağlantıları inceleyerek bilimsel kimliğinin oluşumuyla ilgili tarihî ve sosyolojik süreçlerin işleyişi gözlemlenebildiği gibi metodun sağladığı merkezilik ölçütlerini kullanarak en çok atf yapılan, en çok etkiye sahip ve sosyal kapitali en yüksek kişileri tespit etmek mümkündür.¹¹

Birçok merkezilik ölçütü vardır ancak şu üçü çok yaygın kullanılmaktadır: Derece merkeziliği, arasındalık merkeziliği ve yakınlık merkeziliği.¹²

Belleten Dergisi atf dizini içinde yer alan veriler, SAA metodunun söz konusu bu merkezilik ölçütleri çerçevesinde ve *kaynakca.info* analiz modülü kullanılarak analiz edilmiştir. Bu konu bir sonraki bölümde ele alınmıştır.

Analiz

Belleten kapsamındaki yukarıda sayıya verilen atf verisi, bir ağ olarak görselleştirildiğinde bir bulutsuyu andırmaktadır, bkz. Sosyogram 1. Buna “Belleten Bulutsusu” adı verilmiştir. Belleten Bulutsusu kavramı astronomideki Bulutsu (Nebula) adı verilen oluşumlardan mülhem olarak üretilmiştir ve Türkiye tarih bulutsusunun bir alt kümesidir. Bilindiği üzere, Bulutsu adı verilen uzay bölgelerinde gaz, toz ve diğer maddeler yığılşarak daha çok madde çeken büyük

10 Sosyal ağ yaklaşımının tarih araştırmalarında kullanım konusunda bir bibliyografya için bkz: Historical Network Research: <http://historicalnetworkresearch.org/recent-updates/> (01.08.2014). Türkiye’den bir örnek için bkz. Zeynep Dörtok Abacı ““Bilgi Çağında Tarihçi Olmak” Sosyal Ağ Analizi Yaklaşımı ve Osmanlı Tarihî Çalışmaları” *Türk Tarihî Eğitim Dergisi*, 2 /2 2013, s. 32-57.

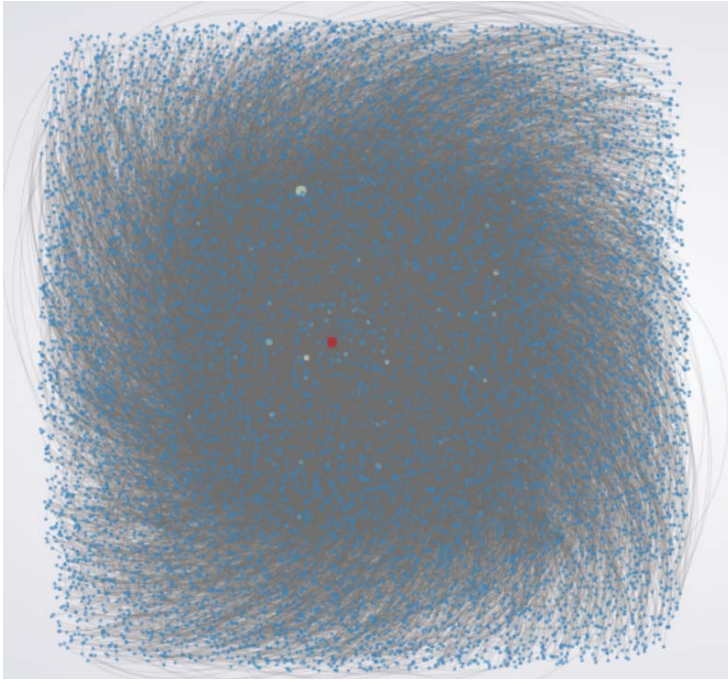
11 Sosyal kapital kavramı için bkz. R. S. Burt, “The Social Capital of Structural Holes” in *New Directions in Economic Sociology*. Eds M. F. Guillien, R. Collins, P. England and M. Meyer, New York: Russel Foundation, 2001.

12 Sosyal ağların başka bazı özellikleri için bkz. Burt, *agm*.

kütleler ve çekim alanları oluşturur. Bu kütleler giderek büyür ve nihayetinde yıldızları meydana getirir.¹³

Bu bölümün bundan sonraki kısmında Belleten Bulutsusu’na, SAA metodunun merkezilik ölçütleri kullanılarak yakından bakılmasıyla elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Başka bir ifadeyle bu çalışmada yıldızlaşmış tarihçiler ele alınmaktadır. Ancak çalışmanın asıl odak noktası yıldızlaşmış tarihçiler üzerinden Türkiye’de tarihçiliğin etki kaynaklarını ortaya koymaktır.

Sosyogram I: Derece ve Arasındalık Ölçütlerine Göre Belleten Bulutsusu

Sosyogram I, SAA derece ve yakınlık merkeziliği ölçütlerine göre çizdirilmiştir. Derece merkeziliği ağdaki bir düğümün diğer düğümlerle arasındaki doğrudan bağlantı sayısıdır. Atıfların vasıta olduğu bir iletişim ağında bu alınan atıfların sayısını ifade eder. Buradaki her bir düğüm bir tarihçi yazarı, yazarlar arasındaki

13 Tarih Bulutsusu kavramı ilk olarak yazarın şu çalışmasında ele alınmıştır: R. Acun, “Sosyal Ağ Bakış Açısından Tarihçi Kimliğinin Oluşumu: Ahmet Yaşar Ocak Üzerine Bir Deneme”, *Ahmet Yaşar Ocak Armağanı*, Ankara 2015, s. 1-26.

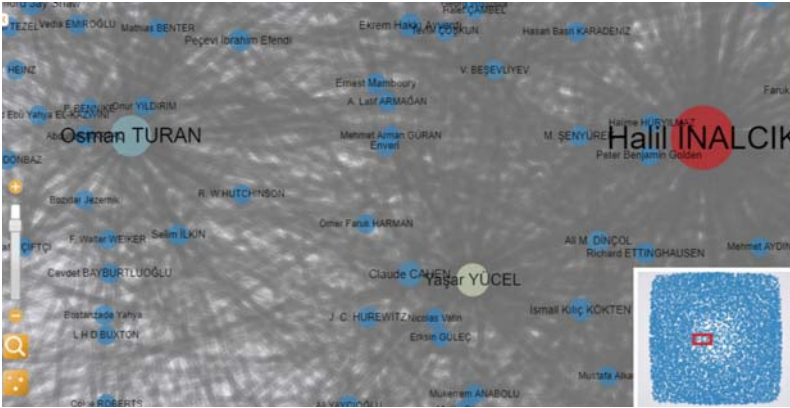
her bir bağ da atf ilişkisini temsil etmektedir. Alınan atıfların çokluğu o yazarın bir üstat olduğunun göstergesidir. Üstat tanım gereği, bir alanda yeni araştırmalara zemin sağlayan kilit öneme sahip araştırmalar yapmıştır.

Sosyogram I'de görüleceği üzere, bulutsunun merkezine doğru bağlantı sayısı yoğunlaşmaktadır. Burada bazı düğümler daha büyük, bir düğüm hem büyük ve kırmızı diğer bazı düğümler ise mavi ve turuncunun tonlarında görülmektedir.

Bulutsunun kırmızı düğümün olduğu bölgesine daha yakından bakıldığında (Sosyogram 2), düğümler ve aralarındaki atf ilişkilerini temsil eden bağlar daha açık görülebilmektedir.

Bulutsunun odaklaşılan söz konusu bu bölgesinde, Halil İnalçık, Osman Turan ve Yaşar Yücel'i temsil eden düğümlerin büyüklüğü ile orantılı olarak bağlantı sayısının yoğunluğu özellikle dikkat çekmektedir. Dikkat edilirse, Halil İnalçık'ı temsil eden düğüm koyu kırmızı renktedir.

Sosyogram II: Belleten Bulutsusuna Yakından Bakış

Derece ve arasındalık ölçütleri bakımından en önde gelen ilk on yazar tablo 1'de gösterilmiştir. Tabloda ayrıca söz konusu yazarların TTAD kapsamındaki toplam atf sayıları da verilmiştir.

Tablodaki sıralama derece merkeziliği (Belleten atf sayısı) ölçütüne göre yapılmıştır. Okunabilir bir liste elde etmek için tablo, Belleten'de yayınlanmış makaleleri 50 veya daha fazla sayıda atf alan yazarlarla sınırlandırılmıştır.

Tablo 1: SAA Derece ve Yakınlık Ölçütlerine Göre Önde Gelen Yazarlar

Yazar	Belleten Atf Sayısı	TTAD Atf Sayısı	Yakınlık Ölçütü	Arasındalık Ölçütü
İ. Hakkı Uzunçarşılı	246	2589	4.58	830971
Halil İnalçık	244	3684	3.41	2005203
Osman Turan	118	929	4.32	430338
M. Fuad Köprülü	94	1163	4.71	255994
M. Tayyip Gökbilgin	86	1115	5.10	73829
Enver Ziya Karal	80	978	5.16	121248
Ömer Lütfü Barkan	78	1968	5.16	60593
Yaşar Yücel	74	396	3.51	856322
Tahsin Özgüç	56	268	4.70	333704
Semavi Eyice	50	369	3.95	973080

Tabloda görüldüğü üzere, 10 kişilik listenin ilk sekizi tarihçidir: İ. Hakkı Uzunçarşılı, Halil İnalçık, Osman Turan, M. Fuad Köprülü, M. Tayyip Gökbilgin, Enver Ziya Karal, Ömer Lütfü Barkan ve Yaşar Yücel. Sonra bir arkeolog bir de sanat tarihçisi gelmektedir: Tahsin Özgüç ve Semavi Eyice.

Bu listeye bakarak İslam öncesi Türk tarihi hariç olmak üzere Türk tarihinin bütün dönemleri “önemlerine” orantılı olarak merkezde temsil edildiğini söylenebilir. Arkeoloji ve sanat tarihinin de merkezde birer güçlü temsilcisi bulunmaktadır.

Listenin tamamı Türk bilim adamlarıdır.¹⁴ Bu da ağırlıklı olarak Türk dilinde yayın yapan bir dergi için beklenen bir durumdur. Ayrıca, bu listeden Türkiye’de tarihçiliğinin merkezinin erkek egemen olduğu anlaşılmaktadır.¹⁵

Yukarıda bahsedildiği üzere, Sosyogram 1 aynı zamanda arasındalık merkeziliği ölçütüne göre durumu göstermektedir. Arasındalık merkeziliği, ağda mevcut iki ya da daha fazla grup arasında köprü konumunda olma durumudur. Atıflar yoluyla oluşan bir sosyal ağda, atıf alan ve atıf yapan grupları, birbirine bağlayan konumu

14 Listedeki her bir yazarın özgeçmiş ve eserleri ile her bir eserin aldığı atıflar ve eser seviyesi diğer metrikler hakkında ayrıntılı bilgilere ulaşmak için *kaynakca.info* arama alanından yazarın adını yazmak ve ara düğmesine basmak yeterlidir.

15 Bu listede yer alan bazı tarihçilerin hayatı eserleri konusunda ayrıntılı bir değerlendirme için bkz. Fatma Acun. “Modern Türk Tarihçileri ve Fuad Köprülü.” *Avrupa Tarihinde Türk Eli: Doç. Dr. Gümeç Karamuk Armağanı*, Ed. Ramazan Acun, Serhat Küçük, Ankara: Hacettepe Üniversitesi 2017, s. 1-25.

temsil etmektedir. Başka bir ifadeyle köprü konumundaki bir yazar, farklı gruplar arasında bilginin akışı yönünü şekillendirmektedir. Belleten Bulutsusuna bu ölçüte göre bakıldığında, bir tarihçinin yıldızlaştığı görülmektedir: Halil İnalçık, bkz Sosyogram 3.

Sosyogram 3: Halil İnalçık'ın Belleten Bulutsusu içindeki yeri

Bu grafikte görülen, Halil İnalçık'ın bağlantılarının dikkatle incelenmesi, Türkiye'de tarihçiliğinin karakteri ve etki kaynakları hakkında ipuçları verecektir. İlk bulgular, Halil İnalçık'ın oryantalist adı verilen tarihçilerden derlediği bilgileri, Belleten vasıtasıyla Türk tarihçilere ulaştırdığını göstermektedir.¹⁶

Daha kapsamlı bir analiz için aynı işlemin başka tarih dergileri üzerinde ve yukarıdaki tabloda yer alan merkezî konumdaki diğer tarihçiler için de yapılması bu bulgunun kapsamı konusunda sağlam bir fikir verecektir.

Sonuç ve Geleceğe Bakış

Sonuç olarak Belleten'in Türkiye'de tarihçiliğinin yapısı ve karakterini genel olarak yansıttığı söylenebilir. Buna göre derece merkeziliği ölçütü bakımından (Belleten'de yayınlanan makalelerine yapılan atıf sayısı) tarihçilerin iki kutbu vardır: İ. Hakkı Uzunçarşılı ve Halil İnalçık. Arasındalık merkeziliği ölçütüne göre ise Halil İnalçık

16 Halil İnalçık hakkında çeşitli açılardan değerlendirmeler içeren yazılar için ayrıca bkz. Mehmet Öz ve Serhat Küçük (Ed). *Türk Tarihinin Asırlık Çınarı Halil İnalçık'a Armağan*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 2017.

tartışmasız otoritedir. Başka bir ifadeyle, ağdaki farklı gruplar arasında köprü konumundadır. Belleten de bunun vasıtasıdır.

Türk tarihinin bütün dönemleri “önemlerine” orantılı olarak merkezde temsil edilmektedir -İslam öncesi Türk tarihi hariç-. Arkeoloji ve sanat tarihinin de merkezde güçlü birer temsilcisi vardır.

Belleten Bulutsusunda sadece merkez değil, uçlar da dikkate alınarak daha detaylı bir inceleme gerekmektedir. Özellikle şu soruların cevaplanmasına ihtiyaç vardır: Uçlardan merkeze ilerleme süreci nasıl işlemektedir? Bu süreçte atıf yapma davranışının rolü nedir? Bu sorulara etkili cevaplar verebilmek için metodun (SAA) zaman boyutu ilavesiyle dinamikleştirilmesi gerekmektedir.

Analize makale tam metinlerinin de dâhil edilmesi, sonuçların geçerlik ve güvenilirliğini artıracak gibi başka yeni soruların sorulması ve cevapların alınması da mümkün olacaktır. Bunun için de sistemin (kaynakca.info) yapay zekanın bir kolu olan metin madenciliği özellikleriyle takviye edilmesi gerekmektedir.

Bu da tabii TÜBİTAK ve Türk Tarih Kurumu gibi Türkiye’de tarih araştırmalarına fon sağlayan kurumların, bu çalışmada bir örneği verilen ileri teknolojilere dayalı yöntem geliştirmeye dönük doğurgan (generic) araştırmalara destek vermesi ile olabilir.

Kaynaklar

Acun, Fatma. "Osmanlı Tarih Araştırmalarında Dipnotlar", *CIEPO, 4 Ara Dönem Sempozyumu, 14-17 Nisan 2011 Uşak*, İzmir: Uşak Üniversitesi, 2012, s. 61-70.

Acun, Fatma. "Modern Türk Tarihçileri ve Fuad Köprülü." *Avrupa Tarihinde Türk Eli: Doç. Dr. Gümeç Karamuk Armağanı*, Ed. Ramazan Acun, Serhat Küçük, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2017, s. 1-25.

Acun, Ramazan. "Türkiye’de Online İşbirliği Ağ Modeline Dayalı Bir Kaynaklar Yönetim Uygulaması." *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 4/8, 211, s. 1-12.

Acun, Ramazan. "Bilimsel Etki Analizinde Yeni Bir Yaklaşım Doğru: Eser Seviyesi Metrikler ve Türkiye’de Bir Uygulama", *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 5/10, 2012, s. 269-288.

Acun, Ramazan. "Konjonktür, Tarih ve Tarihçi: Metot Vurgulu Bir Araştırma", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32/1, 2015, s. 1-25.

Acun, Ramazan "Sosyal Ağ Bakış Açısından Tarihçi Kimliğinin Oluşumu: Ahmet Yaşar Ocak Üzerine Bir Deneme" *Ötekilerin Peşinde Ahmet Yaşar Ocak’a Armağan*. İstanbul 2015, s. 1-27.

Burt, R. S. "The Social Capital of Structural Holes" in *New Directions in Economic Sociology*. Edited by M. F. Guillien, R. Collins, P. England and M. Meyer, New York: Russel Foundation, 2001.

Eyice, Semavi. "Uluğ İğdemir ve Belleten". *Belleten*, XLIII.170, 1979, s. 393-396.

Garfield, Eugene. "Citation Indexes for Science: A New Dimension in Documentation through Association of Ideas." *Science*, 122/3159, 1955, s. 108-111.

Garfield, Eugene. "Citation Indexing, historio-bibliography, and the sociology of science," *Proceedings of the Third International Congress of Medical Librarianship*, April 14, EIS V.1, 1971, s. 167.

Grafton, A. *Dipnotlar, Merak Uyandıran Bir Tarih*, Türkçeye Çev. Fatma Acun. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2013.

Öymen, F. "Uluğ İğdemir ve Belleten". *Belleten*, XLIII.170, 1979, s. 259-260.

Öz, Mehmet ve Küçük, Serhat (Ed). *Türk Tarihinin Asırlık Çınarı Halil İnalcık’a Armağan*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 2017.

Özgen, Y. “Belleten Dergisinin Cumhuriyet Dönemi Türk Tarihçiliğindeki Yeri”. *Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu Bildiriler*. Ed. Mehmet Öz, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2011, s. 619-626.

Şakiroğlu, M. H. “Cumhuriyet Tarihimizde Süreli Yayınlarla Kısa Bir Bakış II Tarih Dergileri ve Belleten”. *Belleten*, XLVII.188, 1983, 1207-1222.

